

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Білоцерківський національний аграрний університет
Словацький сільськогосподарський університет, м. Нітра
ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»
Білоцерківський технологічно-економічний коледж
Козелецький коледж ветеринарної медицини
Компаніївський коледж ветеринарної медицини
Золотоніський коледж ветеринарної медицини
Олександрійський коледж
Бобринецький коледж ім. В. Порика
Тульчинський коледж ветеринарної медицини
Маслівський аграрний коледж ім. П.Х. Гаркавого

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні
та лінгвістичні засади аграрної науки
в умовах міжкультурної комунікації**

31 жовтня 2019 року

Біла Церква
2019

ПОНЯТТЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ ЯК ЦЕНТРАЛЬНА ПРОБЛЕМА ТЕОРІЇ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

Анотація. У статті розглядається поняття перекладацької еквівалентності як центральна проблема теорії художнього перекладу. *Обґрунтовано поняття «еквівалентності» у перекладацькій теорії; співвіднесено дослідження науковців щодо даного питання; подано класифікацію типів еквівалентності; описано способи досягнення еквівалентності.*

Ключові слова: еквівалентність, переклад, мовна одиниця, мовні засоби, комунікативна цінність.

Художній переклад відіграє величезну роль в розвитку мови і збагаченні національної культури. Саме завдяки письмовим перекладам художньої літератури людство має можливість ознайомитися з культурними надбаннями інших народів, з'являється можливість взаємодії та взаємозбагачення літератур та культур. Звісно ж, що переклади прозових та поетичних творів стають невід'ємною частиною національної культури та літератури. Переклад є не тільки і не стільки передачею певної інформації знаками іншої мовної системи, а передачею і відтворенням специфічних історичних, соціально-культурних факторів, національного забарвлення першоджерела.

Справа в тому, що кожне слово мови першоджерела відтворює предмет або явище дійсності певного соціуму, при цьому історія народу, його побут, культура, традиції неминуче відбиваються на лексичному складі будь-якої мови. Звісно ж, що розходження мовних систем на семантичному, синтаксичному, стилістичному рівнях, а також розходження культур, світогляду та національної специфіки надзвичайно ускладнює процес перекладу. Отже, ми повинні визнати, що окремі пласти лексичного складу мови піддаються великому впливу культури та історії. А це створює додаткові складнощі перекладу, вимагаючи від перекладача виваженого рішення у виборі влучної мовної одиниці перекладу, яка відтворювала б не тільки понятійне значення, а й конотативне, експресивне та національно-культурне.

Ще одна особливість художнього тексту в порівнянні з іншими різновидами текстів полягає в тому, що кожний художній твір має своєрідну і неповторну організацію мовних засобів, спрямованих на те, щоб справити бажаний вплив на читача. За Федоровим А.В. при перекладі художнього тексту широко застосовується метод адекватних заміन, який полягає в тому, що для точного передавання думки перекладач повинен відірватися від літери оригіналу, від словникових та фразових відповідників і шукати вирішення завдання виходячи з цілого: змісту, ідейного напрямку та стилю першоджерела. [5] В перекладах художньої літератури точність часто досягається не за рахунок прямого перекладу, а за рахунок відступу від оригіналу та відповідної заміни. Кожна мова - особлива і має засоби вираження, що притаманні тільки їй одній. Для того, щоб вірно передати думку, образ або фразу, в художньому перекладі іноді доводиться їх повністю змінити. Художній переклад – це мистецтво, яке не може керуватися стандартним вирішенням проблем перекладу. При перекладі художнього твору перекладач повинен мислити образами і

мати здібності для опису образу, використовуючи все різноманіття мовних засобів і прийомів, які є в арсеналі мови перекладу.

Відтворення індивідуальної своєрідності першоджерела – саме це можна без перебільшення назвати першочерговим завданням художнього перекладу. Слід звернути увагу на те, що пошуки при перекладі прямих образних відповідників оригіналу є марними та нездійсненими або ж призводять до формалістського вирішення питання, при цьому в жодному разі не можна стверджувати, що завдання перекладу є нездійсненими. Ці завдання роз'язуються, як правило, набагато складнішим шляхом, а саме на основі передачі оригіналу як цілого, оскільки при перекладі художнього тексту завданням перекладача є не тільки найбільш повна та точна передача змісту тексту першоджерела, а й збереження його стилістичних та експресивних особливостей.

Автори концепції адекватного або повноцінного перекладу А.В. Федоровта Я.І. Рецкер визначили наступні якості адекватного перекладу: по-перше, вичерпна передача значеннєвого змісту тексту, по-друге, передача змісту рівноцінними засобами, тобто такими, що виконують функцію, аналогічну мовним засобам першоджерела.[3, 7] Отже, ми приходимо до єдиного висновку, що переклад повинен повністю відтворювати ідею першотвору, стильові своєрідності оригіналу, зберігати його красу, відтворювати побут епохи та країни, до якої належить оригінал. З метою створення адекватного перекладу перекладач змушений передати в перекладі всі наміри автора, тобто справити аналогічний ідейно-емоціональний вплив на читача, зберегти образність, колорит, ритм першотвору в перекладі. При цьому неминуче перекладачу доведеться вдатися до прагматичної адаптації вихідного тексту, враховуючи специфічні для арсеналу мови перекладу історичні, соціально-культурні та психологічні фактори, що найчастіше істотно впливають на сприйняття перекладу.

Міжмовна еквівалентність є одним з базових і складних питань теорії перекладу, адже саме ступінь еквівалентності двох різномовних текстів дозволяє нам судити про успішність перекладу. Велика кількість лінгвістів, як вітчизняних так і зарубіжних, вважали розкриття поняття перекладацької еквівалентності центральною проблемою теорії перекладу і тому приділяли йому значне місце в своїх працях. Серед теоретиків перекладу двадцятого століття існують різні точки зору щодо поняття еквівалентності. Антон Попович в своїй праці „проблеми художнього перекладу” під стилістичною та змістовною еквівалентністю розуміє функціональну рівноцінність елементів першотвору та перекладу. [4,197]. Німецький теоретик перекладу А.Нойберт висуває ідею „комунікативної еквівалентності”, яка характеризує текст перекладу як такий, у якому збережена комунікативна цінність. [6, 143-145]. Незважаючи на різні підходи до розгляду цього поняття, всі дослідники погоджуються з тим, що „ідеал повної еквівалентності є химерою”. [1, 17;2,51]. Традиційно прийнято виділяти п'ять рівнів еквівалентності, в залежності від того, яка частина змісту передається в перекладі для забезпечення його еквівалентності. При перекладі художніх творів перекладач повинен докласти максимум зусиль для досягнення першого типу еквівалентності. Отже, перший тип еквівалентності має такі риси співвідношення з оригіналом, як відсутність відповідників лексичного складу та реальних прямих логічних зв'язків між повідомленнями в оригіналі та перекладі, неможливість зв'язати лексику та синтаксичну структуру оригіналу та перекладу відносинами лексичного перифразу та синтаксичної трансформації, найменша адекватність змісту оригіналу та перекладу в порівнянні з іншими видами перекладу. [2, 39-43]. Виходячи з цих положень, мо-

жемо зробити висновок, що до перекладу першого типу звертаються в тому випадку, коли більш детальний переклад є неможливим або непотрібним, у випадку, коли треба передати лише мету комунікації. Дослідники, що визначають еквівалентність перекладу оригіналу, найбільш суттєвим вважають досягнення комунікативної рівнозначності різномовних текстів. Як відомо, для того, щоб повідомлення в достатньо повному обсязі було сприйнято адресатом, посереднику-перекладачу необхідно враховувати, з одного боку, особливості культури адресата інформації, з іншого – особливості вихідного тексту. Отже, перекладацькій праці повинен передувати глибокий історико-літературознавчий та стилістичний аналіз художнього тексту, що виявляє значущість кожного, навіть найменшого компонента його структури.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бархударов Л.С. Языки перевод. Бархударов Л.С. М., Международные отношения, 1975. С. 324.
2. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Комиссаров В.Н. М.: Высш. шк., 1990. С. 253.
3. Латышев Л. К. Курс перевода: Эквивалентность перевода и способы ее достижения. Латышев Л. К.-М., Международные отношения, 1986. С. 247.
4. Попович А. Проблемы художественного перевода. Попович А. М., 1980. С. 199.
5. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. Федоров А.В. М.: Высш. шк., 1983. С. 303.
6. Neubert A. Text and Translation. Neubert A.-Leipzig: Verlag Enzyklopaedie, 1985. P. 168.

УДК 811.11-112

А.П. Зізнська, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

РЕКВЕСТИВНІ МОВЛЕННЄВІ АКТИ В СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ПРОБЛЕМА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ

У статті розглядаються структурні особливості реквестивних мовленнєвих актів в середньоанглійській мові та проблема їх виділення. Здійснено аналіз одиниць, які вживаються для вираження прохання. Встановлено, що найбільш поширеними реквестивами в досліджуваній період є дієслова *lete*, *pray*, *praieth*, а також імперативні конструкції. Ілюстративний матеріал, дібраний з різних творів середньоанглійської мови.

Ключові слова: мовленнєвий акт, реквестив, директив, середньоанглійська мова, прохання, імператив

Про природню мову прийнято говорити, що вона є найважливішим засобом людського спілкування. Однак за винятком так званої фатичної комунікації, тобто спілкування заради спілкування, мова покликана вирішувати низку завдань: повідомити про подію, спонукати адресата до певних дій або їх припинення, виразити свої почуття або дати оцінку вчинкам. Мовленнєві акти (далі МА) є основою цього спілкування. В нашій розвідці *об'єктом* є саме реквестивні МА. Вивчення реквестивних МА в діячності, що становить *мету* нашого дослідження, дає змогу проаналізувати структуру та мовні засоби вираження досліджуваних одиниць, що зумовлює *актуальність* такої розвідки. *Матеріал* дослідження був дібраний з літературних пам'яток середньоанглійської мови.

ЗМІСТ

Valentyna Borshchovetska, Using the CEFR illustrative descriptors in developing translation curriculum, teaching and assessment.....	3
Цвид-Гром О.П., Цифрові технології у вищій освіті: виклики сьогодення.....	4
Volodymyr Marchuk, Value orientations as a system of the social values.....	6
Погоріла С.Г., Тичмчук І.М., Особистісно зорієнтований підхід до здійснення професійно-педагогічної підготовки майбутніх магістрів з економіки і підприємництва.....	8
Ігнатенко В.Д., Машинний переклад як відповідь на виклики сучасного ринку перекладацьких послуг.....	10
Шмирова О.В., Особливості використання мультимедійних засобів навчання професійно спрямованої англійської мови в процесі організації самостійної роботи магістрів.....	12
Лобачова С.В., Готовність студентів до виконання проєктів як запорука розвитку їх когнітивних та соціальних навичок.....	14
Резнік В.Г., Інноваційна програма Goethe Institut "Вчимося навчати німецької" (DLL) як реалізація міжнародного стандарту якості підвищення кваліфікації вчителів та викладачів ВЗО в Україні.....	15
Носенко М.М., Культурологічний компонент у навчанні німецької мови на прикладі лунгвокультурних реалій свят осінньо-зимового циклу.....	17
Ткаченко О.В., Інформаційні технології та інноваційно-педагогічні засади у підготовці майбутніх фахівців-аграріїв.....	19
Столбецька С.Б., Врахування педагогічних викликів при формуванні іншомовної компетентності в діалогічному мовленні у фахівців-аграріїв.....	21
Денисенко І. І., Вакалюк Н.І., Використання подкастів як сучасного методу навчання іноземним мовам асистент.....	23
Велика К.І., Подолання мовного бар'єру у процесі вивчення іноземних мов студентами немовних спеціальностей сільськогосподарських ЗВО.....	24
Єрко А. І., Використання мультимедійного середовища як чинника мотивації студентів при вивченні іноземних мов.....	26
Рейда О.А., Метод занурення як засіб формування соціокультурної компетенції студентів мовних спеціальностей.....	27
Карпенко С.Д., Перспективи створення та використання електронних довідникових систем в українському казкознавстві.....	30
Будугай О. Д., Перекладацька діяльність Трохима Зіньківського в контексті європейського літературного процесу на зламі XIX – XX століть.....	32
Береговенко Н.С., Лінгвокультурна адаптація при перекладі лексико-фразеологічних одиниць новинного матеріалу каналу «Євро н'юз» українською мовою.....	34
Демченко Н. С., Метафора з колоративним компонентом в англійській економічній термінології.....	36
Пилипенко І.О., Перекладацької еквівалентності як центральна проблема теорії художнього перекладу.....	38
Зізіньська А.П., Реквестивні мовленнєві акти в середньоанглійській мові: проблема диференціації.....	40
Пилипей Ю.А., Аналіз лексем піджинанглійського сленга у творі Стівена Кельмана.....	42
Vakaliuk N.I., Tarasiuk A.M, Convergent and divergent features in English and Ukrainian syntax.....	44